

**T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI**

Tarih: 23.12.2020

Sayı : 420

Dr. Arslan KABUKCUOĞLU

Eskişehir Milletvekili

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ekonomik Yapı İçinde, Rakamsal Olarak Önemli Bir Potansiyeli Teşkil Eden 2 milyon 250 Bin “Küçük Esnafı ” Bitirme Noktası Getiren Zincir Marketlere, Karşı Korumak ve Yaşatmak İçin Sınırlama Getirilmesi, Ezici Rekabetlerinin Giderilmesi ve “Perakende Yasası” Yeniden Düzenlenerek Ekonomin Yapıtaşı olan 2 milyon esnafın Korunması Amacıyla Anayasanın 98’inci ve TBMM İktüzüğünün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını saygılarımızla arz ve teklif ederiz. .. /12 /2020

Dr. Arslan KABUKCUOĞLU
Eskişehir Milletvekili

Dr. Arslan KABUKCUOĞLU
Eskişehir Milletvekili
Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Üyesi

GEREKÇE

Türkiye’de özellikle son 25 yılda organize perakendecilik alanında yaşanan gelişmeler, geleneksel alışveriş ve tüketim anlayışında da hızlı bir değişime neden olmuş ve bunun sonucunda, büyük marketlere ve perakende zincirlerine geçiş yaşanmıştır. Ülkemizde de ulusal perakende zincirlerinin zaman içerisinde küresel aktörler ile kimi zaman işbirliği yaparak büyüdüğünü kimi zamanda tamamen satın alma yoluyla el değiştirdiği görülmektedir (Cengiz E. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt: 24, Sayı: 2, 2010).

Dünya üzerinde küçük işletmelerin geliştirilip büyütülmesi şeklinde bir dönüşüm yaşanmaktadır. Ülkemizde ise büyüğün daha da büyümesi, küçüğün daha da küçülmesi sorunu yaşamaktadır. Ekonominin barometresi olan 2 milyon 250 esnafımızın en büyük yaralarından birisi budur (Samsın Mv. Bederi Yaşar'ın TBMM sunuşu., 11.12.2020). Ekonominin ayakta kalması, iç piyasanın canlanması anlamına gelmektedir. Esnafın korunup geliştirilmesine yönelik anayasamızın 173. maddesi uygulama aşamasında esnafa daha fazla hissettirilmelidir. 3 yıl önce çıkan perakende yasasına daha fazla işlerlik kazandırılmalıdır. Zincir marketlerin mantar gibi çoğalmasına kurallar konularak küçük esnafın ayakta kalması sağlanmalıdır (Basın, 2020)

Bakkal, kasap, manav gibi çeşitli küçük esnaf artık kuralsız olarak her köşe başında açılan zincir marketlerle yarışmamaktadır. 2012 yılında toplam 13 bin 415 yerel ve ulusal zincir market var iken, bu sayı 2017 Aralık sonu itibariyle yüzde 108 artarak 28 bin 30'a çıkmıştır [Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK), 2020]. Toptan fiyatına satış kampanyası yapıp perakende fiyattan da yukarıda satış yapmaktadırlar. Bu hem haksız rekabet hem de yanlış bir ilkedir. Serbest piyasada herkes ticaret yapabilir fakat kuralsızlıklar sebebiyle ayakta kalmak için çaba gösteren küçük esnaf mutlaka korunmalıdır. Bunun içinde sadece kuralların konulması gerekmektedir. Çünkü yerel ve ulusal zincir marketlerin kuralsız büyümesi hem ekonomik dengeleri bozuyor hem de küçük esnafın yok olmasına sebep olmaktadır. Büyük perakendecilerle rekabet etmek zorunda kalan küçük işletme niteliğindeki esnafın durumu özellikle son yıllarda daha olumsuz hale gelmektedir. Esnafın faaliyetlerindeki en önemli noktalardan birisi, şüphesiz, rekabet edebilirlik düzeyleridir. Hipermarket ve süpermarketlerin şehir merkezlerine kurulmaları, yakın çevrede bulunan küçük esnafın pazar payını neredeyse ortadan kaldırmakta ve işyerlerinin kapatılması sonucunda işsizliğe neden olmaktadır. Aynı şehirde ve bölgede çok fazla sayıda kurulmalarının yanı sıra çalışma saatlerinde de bir kısıtlama bulunmayışı sorunun daha da büyümesine yol açmaktadır [Ersun N. ve Arslan K. (2018), "Değişen Rekabet Koşullarında Geleneksel Gıda perakendecilerinin rekabet gücünün Artırılması", İstanbul Ticaret Üniversitesi sosyal Bilimler Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 13: 50.].

Zincir marketler ve perakende sektöründe hızlı bir değişim yaşanırken, her geçen gün marketlerin zincirlerine yeni halkalar eklemesiyle hızlı tüketim toplumuna doğru geçişimizin de ne kadar arttığını görebilmekteyiz. Rekabet Kurumuna göre, perakende sektör pazarı 100 milyar TL seviyesini geçmiştir. Türkiye Bakkallar ve Bayiler Federasyonunun yaptığı bir araştırmaya göre, son 20 yılda bakkal sayısının %57 oranında azaldığını, market sayısının ise, %1000 oranında arttığını göstermektedir [Özcan, Berna Gül (2018), "Perakendecilikte Evrenselleşme", TÜSİAD Görüş Dergisi: 64-72.].

Dr. Arslan KABUKCUOĞLU
Eskişehir Milletvekili
Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Üyesi

Ekonomilerin temel bir kuralı vardır. Piyasa boşluk kabul etmez. Yerli sermayeye geçmiş dönemde bu ihtiyacı karşılayacak yatırımlar yapılmadığı için piyasada meydana gelen bu boşluk yabancı sermaye tarafından doldurulmuştur. Özellikle yurtdışındaki uygulamalar incelendiğinde Avrupa ülkelerinde esnaf ve sanatkârın devamlılığını sağlamak ve haksız rekabeti engellemek amacıyla yasal düzenlemler yapılmıştır. Fransa'da 1996'da kabul edilen "Raffarin Yasasına" göre yeni hipermarketlerin kuruluşunu engellemişlerdir. Yıllık yaz ve kış indirim tarihleri devlet tarafından belirlenmektedir. Almanya Ticaret Mevzuatına göre de şehir merkezlerine Hipermarket açılması engellenmiş olup, Pazar günleri için çalışma yasağı gelmiştir. İtalya da Belediyelerin serbest rekabetin korunması amacı ile satış alanlarını planlama zorunluğu olup ayrıca büyük alışveriş merkezleri için saat kısıtlaması yapılmaktadır [Azabağaoğlu M.Ö. ve E. Dursun. (2017), "Tüketicilerin Modern Gıda Perakendecilerine Karşı davranışının Analizi", Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi Cilt: 5, Sayı: 1: 2.].

COVID-19 salgını ile mücadele eden esnafımızı , zincir marketler karşısında yok olma tehlikesine karşı Avrupa da ki bu yasalar gibi, Türkiye de esnafın korunması anlamında gelişmiş ülke standartlarına uygun bir takım düzenlemelerin getirilmesinin, alanlarında sınırlama olmasının önem arz etmektedir.

Bu gerekçelerle, Anayasamızın 173 üncü maddesi "devlet esnaf ve sanatkârları koruyucu ve destekleyici tedbirleri alır" demektedir. Böylece, bugün, sayıları 4 milyonu bulan esnaf ve sanatkârların korunması ve yaşatmak için, esnafın yaşadığı sorunların tespiti amacıyla meclis araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

	Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İMZA
1	Fahrettin TOKUŞ	KONYA	
2	Dünnüş YILMAZ	Ankara	
3	Ümit DİKBATIR	Sakarya	
4	Senol SUNAT	Ankara	
5	Metin ERGUN	Muğla	
6	İsmail TATLIOĞLU	Bursa	
7	Ayhan EREN	Aksaray	
8	Ayhan Altıntaş	Ankara	
9	Yoruz Apırolıoğlu	İstanbul	
10	Münir Denizsoydan	İzmir	
11	Hüseyin ÖRS	Trabzon	
12	Zeki Hakan SİDALI	Mersin	
13	Ümit BEYAZ	İSTANBUL	
14	Behiç Çelik	Mersin	
15	H. İbrahim Oral	Antalya	
16	Mehmet Metanet Çulhaoglu	Adana	
17	Dursun ATAŞ	Kağızçılar	
18	Naci Candaş	Erzurum	
19			
20	Ahmet GELİK	İSTANBUL	
21			